

DELEGATSKA POTA

DANILO JURCA O NEKATERIH AKTUALNIH PROBLEMIH OTROŠKEGA VARSTVA

Bodo morda naši vrtci prazni?

Leta 1980 smo namenili za otroško varstvo 1,78 odstotka družbenega proizvoda, leta 1984 pa je ta delež znašal le še 1,33 odstotka. Ti dve številki zgovorno pripovedujeta, kako že pet let zapored za to dejavnost (prav nič boljše stanje pa ni tudi na drugih področjih družbenih dejavnosti) dajemo vse manj denarja. To ni samo napak, ampak je tudi nerazodno, saj je cilj vsakega naroda njegova prihodnost. Ta prihodnost pa so naši otroci. Letos se je prvič pripetilo, da v mestni resoluciji otroško varstvo ni več označeno kot dejavnost prednostnega pomena.

Podrobnosti o tem, kaj v tem letu lahko pričakujemo na tem področju, si lahko preberemo v povzetkih poročil sisov družbenih dejavnosti in materialne proizvodnje, ki so ta čas že v razpravi po delovnih organizacijah in krajevnih skupnostih. Danila Jurca, predsednika skupščine naše občinske samoupravne interesne skupnosti za otroško varstvo, pa smo zaprosili, da nekoliko obširneje spregovori o zadevah, ki so v tem trenutku najbolj aktualne.

zinah. Kakšni so načrti na tem področju?

»Ko bo dograjena stanovanjska soseska Nove Fužine, bo najbrž še vedno v vrtcih premalo prostora za vse otroke, ki bi jih želeli obiskovati. Vendar je v letošnjem letnem planu kot tudi v smernicah za naslednje srednjeročno obdobje načrtovano, da bomo na tem območju letos s preureditvijo stanovanj v blokih zagotovili 280 novih mest, prihodnje leto pa naj bi zgradili v vzhodnem delu soseske samostojni vrtci za 270 otrok.«

Prav v tem času se veliko piše in govori o tem, da rodnost na Slovenskem upada. Vznemirja ta pojav tudi naše delegate?

»Prav pred nedavnim je bila delegacija na skupščini republiške skupnosti otroškega varstva pobudnica za sprejem ukrepov, ki naj bi že v naslednjem srednjeročnem obdobju, še zlasti pa do leta 2000 in dalje, pripomogli k zaustavitvi padanja števila rojstev v Sloveniji. To pa je povezano z več dejavniki: od družbene pomoči staršem, zlasti mladim družinam, do rešitve stanovanjskega problema, zaposlitve in ustreznega zaslužka po delu. Pomembna družbena pomoč naj bi bilo tudi podaljšanje porodniškega dopusta na eno leto. Pri tem naj bi to pravico, sicer v krajšem času, imele tudi kmetice, nezašpolske matere in študentke.«

Takšni ukrepi bi seveda pomagali ublažiti tudi druge pereče probleme, s katerimi se ta čas ubada naša družba.

»Ni brez pomena, da bi s tem zmanjšali potrebo po večjih družbenih sredstvih za jaslične

oddelke, izdatke zdravstvenih skupnosti za čas odsotnosti staršev zaradi nege in bolezni otrok, trenutno nezaposlenim pa bi omogočili, da bi se — pa čeprav samo za leto dni — zaposlili. Če vse to upoštevamo, mislim, da je družbeno upravičeno podpirati predlog, da bi bilo nadomestilo osebnega dohodka za ves čas porodniškega dopusta stoddotno.«

Otroški dodatki so že nekaj let tako nizki, da jim skoraj ne gre več pripisovati drugega pomena kot simboličnega. Se tudi na tem področju obetajo kakšne spremembe?

»V lanskem letu se število upravičencev v Ljubljani prvič po nekaj letih ni zmanjšalo. V našem mestu je otroški dodatek lani prejelo 25.336 otrok, tako imenovano pomoč po prosti presoji pa so delile komisije pri občinskih in mestni skupnosti otroškega varstva 876 otrokom. Z novim samoupravnim sporazumom o socialnovarstvenih pravicah se bo družinam z več otroki občutno povečal znesek na otroka. Verjetno pa bi kazalo razmišljati tudi o znižanju prometnih in drugih davkov za otroško obutev in obleko. To dvojje zanesljivo ne spada med luk-

suzne predmete.

Ta samoupravni sporazum predvideva tudi večji prispevek staršev pri plačevanju vrtca. Letos naj bi se stroški povečali za nekaj več kot 40 odstotkov.«

O dejavnosti naše občinske skupnosti otroškega varstva smo spregovorili že prej, ko smo omenili pobudo naših delegatov. Kakšno pa je tudi sicer zanimanje delegatov za to področje našega življenja?

»Nasploh je v zadnjem času udeležba delegatov iz združenega dela in krajevnih skupnosti nekoliko manjša. Zakaj tako, je težko zanesljivo reči, vendar je eden izmed razlogov prav gotovo ta, da se sredstva za to področje vsako leto določajo z indeksi in ostaja tako malo prostora za dogovarjanje in odločanje delegatov. Prav obratno pa je z udeležbo na zboru izvajalcev. Ti delegati prenašajo odgovornost, ki jo v vrtcih čutijo zaradi zmanjševanja sredstev, in pa želje in pripravljenost zaposlenih, da vzgojno delo še naprej razvijajo v zadovoljstvo staršev. Do sedaj je bilo to marsikdaj doseženo tudi v breme njihovih osebnih dohodkov.«

DARJA JUVAN

S spremembo zakona o samoprispevku naj bi uveljavili nekatere oprostitve plačevanja samoprispevka

Zakon o samoprispevku, sprejet leta 1973 in zaradi uskladitve z ustavnimi določbami in novimi predpisi o družbenem planiranju dopolnjen maja 1983, v celoti ureja postopek in sistem plačevanja samoprispevka.

Zakon sedaj med drugim določa, da se samoprispevek ne more uvesti od prejemkov iz socialnovarstvenih pomoči, od in-

validnine, do pokojnine z varstvenim dodatkom in še nekaterih drugih vrst prejemkov.

Zaradi uskladitve z novim zakonom o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, ki je uvedel institut najnižje pokojnine za polno pokojninsko dobo in skladno s tem drugače opredelil varstveni dodatek, je predlagana sprememba te določbe veljav-

nega zakona. Varstveni dodatek se sedaj priznava k pokojnini, ki je nižja od najnižje pokojnine za polno pokojninsko dobo.

Zakon o samoprispevku naj bi spremenili tako, da se samoprispevek ne plačuje od pokojnine, ki ne presega zneska najnižje pokojnine za polno pokojninsko dobo.

Prav tako naj bi bili plačevanja samoprispevka oproščeni tudi zavezanci, ki jim je po zakonu o starostnem zavarovanju kmetov priznana minimalna starostna pokojnina.

Poleg teh sprememb naj bi

zakon določil, da samoprispevka ne bi plačevali delavci in drugi občani, katerih osebni dohodek ne presega z zakonom določene najnižje zneska osebnega dohodka, ki zagotavlja materialno in socialno varnost delavcev.

Predlog za izdajo zakona o spremembi zakona o samoprispevku z osnutkom tega zakona sta objavljena v Poročevalcu, št. 1. 8. leta 1985, zbori skupščine SR Slovenije pa bodo o predlaganih spremembah razpravljali na sejah marca letos.

Predlog zakona naj bi zbori sprejeli predvidoma v III. trimesečju.

PROGRAMSKA SEJA RK SZDL

Ustvarjalna tribuna prihodnosti

Potem ko so se v zadnjih mesecih lanskega leta zvrstile letne programske seje občinskih konferenc SZDL, nekoliko kasneje pa še konferenc SZDL posebnih družbenopolitičnih skupnosti, se je 29. januarja 1985 sestala na programski seji tudi republiška konferenca SZDL. Kot je za programske seje že običajno, je tudi ona ocenila delo v lanskem letu ter sprejela programske usmeritve za letošnje leto.

Programska seja je bila tako po uvodnem referatu predsednika RK SZDL Franca Šetinca kot po izjemni razpravi nadvse bogata. Zaradi izjemne razprave, ki ni obšla nobenega problema in tudi ne dogodkov iz zadnjega obdobja, je bilo treba celo z dnevnega reda umakniti zaključek javne razprave o uresničevanju svobodne menjave dela v družbenih dejavnostih in se bo morala RK SZDL v tem mesecu ponovno sestati. Na tej programski seji se je znova in še močneje potrdila demokratična širina, ki jo ta čas socialistična zveza zmore in ki je ne more nihče nadomestiti.

Ne more biti ne velikih problemov in ne drobnih človekovih stisk in ne nikakršnih tabujev, ki bi se jim kjerkoli mogla izogniti socialistična zveza. In ne izogiba se jim. Že v krajevnih skupnostih je različnost interesov, v občini tudi in seveda v Jugoslaviji še več. Vse te različne interese in poglede pa je treba pripeljati tja, kjer se odloča. To je življenje, to je socialistična zveza.

- Slovenski narod je imel samo eno izbiro: upor! Kdor se je odločil za drugo pot, je dodal eni nesreči — okupaciji — še drugo: narodno izdajstvo.
  - Premalo se upiramo težnjam, ki samoupravljanje potiskajo v kot, v zakonodajo, v množico predpisov, tako da od samoupravljanja ostajata samo formalnost in kupi papirja.
  - Tabuji, če so še, niso dobra stvar in demokratična družba jih ne more tolerirati. Odpravljati pa jih je mogoče le s hrabrostjo, netendenciozno in z argumenti.
  - Če so bile storjene pri dachauskih procesih posamezne napake, in bile so, jih je treba obžalovati. To pa ne pomeni, da je bila naša revolucija splet samih zmot.
  - Središče frontne akcije SZDL bo boj za gospodarsko stabilizacijo. Boj proti pretirani birokraciji, lažni solidarnosti, življenju brez dela proti uštim, ki bolj kot na delo mislijo na delitev.
  - Še bolj moramo v SZDL razviti frontnost dela, obenem pa zagotoviti izkazovanje posebnosti vsakega njenega dela.
  - Ne smemo dovoliti, da bi v enoini slovenski kulturni prostor vdirale silnice, ki pomenijo sovraštvo, ostanke fašizma, iredentno.
- (Iz uvodnega referata predsednika RK SZDL Slovenije Franca Šetinca na letni programski seji RK SZDL Slovenije)

Zbor združenega dela in zbor občin skupščine SR Slovenije bosta na sejah 6. marca letos začela razpravo o

PREDLOGU ZA IZDAJO ZAKONA O SPREMENBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O SKLADIH SKUPNIH REZERV Z OSNUTKOM ZAKONA

Na osnovi usmeritev dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije je skupščina SFRJ na zasedanju zbora republik in pokrajin 27. decembra lani sprejela zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o sredstvih rezerv (Uradni list SFRJ, pt. 71/84), ki zmanjšuje število namenov, za katere se lahko upo-

rablja v skladih skupnih rezerv družbenopolitičnih skupnosti združena sredstva rezerv organizacij združenega dela s področja gospodarstva. Zato je potrebno tudi v republiškem zakonu ustrezno spremeniti ureditev o skladih skupnih rezerv, še posebej tisti del, ki določa namene, za katere se uporabljajo sredstva, združena v občinske in republiški sklad skupnih rezerv. V povezavi s spremembami v teh členih je prav tako treba spremeniti oziroma dopolniti tudi nekatere druge člene republiškega zakona.

Predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o skladih skupnih rezerv z osnutkom zakona je bil objavljen v Poročevalcu št. 3 z dne 22. januarja 1985.

Sprejete so prve pobude za predvolilne aktivnosti

(nadaljevanje s 1. strani)

sko obnovo organov, ki imajo pri pripravah na volitve posebne naloge. Odgovorna naloga je tudi sprotno preverjanje uspešnosti dela sedanjih članov delegacij kot podlaga za evidentiranje. Pri evidentiranju možnih kandidatov velja v prvi vrsti izpostaviti in ocenjevati njihovo dosedanje delo ter prispevek k razvoju samoupravljanja in napredku družbe, ne pa samo poudarjati funkcije ki so jih doslej opravljali. Pri evidentiranju se mora izkazati vsa demokratičnost kadrovske politike, kar nam sedanja pravna ureditev povsem in v celoti tudi omogoča. Vloga socialistične zveze in vseh drugih organiziranih subjektivnih sil pa je, da ustvarijo ustrezne družbene možnosti za odločujočo vlogo delovnih ljudi in občanov pri oblikovanju delegacij, skupščin in njihovih organov.

V vseh organizacijah združenega dela in krajevnih skupnostih je potrebno preveriti samoupravne akte in ugotoviti, ali le-ti omogočajo demokratičnost postopkov. Verjetno je bila ta doslej premalo upoštevana pri oblikovanju odprtih kandidatnih list za člane delegacij pa tudi pri predlaganju in oblikovanju list kandidatov za nosilce posameznih odgovornejših delegatskih funkcij, kar nam naša pravna ureditev in politični sistem sicer dopuščata, vendar to premalo izkoriščamo in upoštevamo v neposredni praksi.

Že v sedanji fazi predvolilnih priprav je potrebno v vseh temeljnih samoupravnih skupnostih oceniti stopnjo in razvitost odločanja delavcev in občanov ter funkcioniranje delegatskega sistema v samoupravnih interesnih skupnostih. Odločitev o tem, kakšno delegacijo je naj-

primerneje oblikovati — posebno, združeno ali splošno — pa bi morali v vsakem temeljnem okolju oblikovati na temelju analize delovanja sedanjih delegacij. V tem predvolilnem času se bomo morali kar najhitreje dogovoriti za morebitne manjše spremembe indopolnitve volilnega sistema na vseh ravneh. Sedaj je tudi primeren čas, da povsod pregledamo zaključke in ocene volitev v letih 1982 in 1984, ki jih lahko upoštevamo pri nadaljnjih aktivnostih.

Ponovno pa je potrebno poudariti, da je najpomembnejši del volilnih priprav prav v kadrovskih pripravah in evidentiranju. Opozoriti velja tudi, da moramo v krajevnih skupnostih in organizacijah združenega dela evidentirati in predlagati kandidate za nosilce odgovornejših funkcij v skupščinah DPS in SIS. Že bežen

pregled za našo občino nam pokaže, da večina dosedanjih nosilcev funkcij tudi teoretično ne bo mogla še nadalje opravljati teh nalog, pomisliti pa velja tudi na mestno in republiško raven. Ob teh volitvah pa moramo dati več poudarka tudi evidentiranju delegatov, ki delujejo v skupinah delegatov za mestno in republiško skupščino.

Družbenopolitične organizacije v krajevnih skupnostih, organizacijah združenega dela in občini, združene v frontni socialistični zvezi, si bodo prizadevale, da bodo delovni ljudje in občani krepili svoj resnični vpliv na vse predkandidacijske in kandidacijske postopke tako, da bodo kandidate zares izbirali in ne da bi samo potrjevali kandidate, ki so jih predhodno izbrali forumi in vodstva.

MARKO ROTH

IZ POBRATENE BILEČE

Izvoz na prvem mestu

Delovni ljudje tovarne Energoinvest iz Bileče so novo, 1985. leto pričakali z velikimi uspehi. Kljub težavam s surovinami, reprodukcijskim materialom in rezervnimi deli, ki so spremljale ta kolektiv kovinske industrije, je leta dobro posloval in, kar je še posebej pomembno, 80 odstotkov proizvodnje je bilo namenjenih tujemu trgu.

V devetih mesecih preteklega leta je tovarna matriciranih otkovov Energoinvest ustvarila skupen prihodek v višini milijarde in sto devetnajst milijonov din, kar je 61 % več kot v istem obdobju leto poprej. Dohodek je večji za 87 %, čisti dohodek pa za 84 %. Osutek dohodka pa je ustvarjen v višini 68 milijonov din. V prvih devetih mesecih je bil povprečni osebni dohodek na zaposlenega v Energoinvestu 23.463 din.

V letošnjem letu bodo napor kolektiva usmerjeni predvsem v povečanje proizvodnje in uresničevanje planskih nalog v celoti. Pomembno mesto v planu za letošnje leto pa zavzema izvoz, saj tudi za letos načrtujejo, da bo 80-odstoten, kar prav gotovo zahteva maksimalno angažiranost vseh 600 zaposlenih delavcev v tem kolektivu.

D. K.